

Tiedote kunnan järjestämästä jätehuollosta ja jätteenkuljetuksesta

Jätelain (646/2011, voimaan 1.5.2012) mukaan kunnan on järjestettävä muun muassa kaikessa asumisessa, kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa sekä tietyin edellytyksin liikehuoneistoissa syntyvien yhdyskuntajätteiden sekä näissä toiminnoissa syntyvien saostus- ja umpisäiliölietteiden jätehuolto. Kunnan jätehuoltovastuuseen kuuluvien jätteiden kuljetus voidaan järjestää joko kunnan järjestämänä tai tietyiltä osin kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Kunnan velvollisuus järjestää jätehuolto

Jätelain 32 §:ssä määritellään ne jätteet, joiden jätehuollon kunta on velvollinen järjestämään. Säännöksen 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä seuraavien, muiden kuin vaarallisten jätteiden jätehuolto:

- 1) vakinaisessa asunnossa, vapaa-ajan asunnossa, asuntolassa ja muussa asumisessa syntyvä jäte, mukaan lukien kotitalouden pienimuotoisessa itse tehtävässä rakennus- ja purkutoiminnassa syntyvä jäte;
- 2) kunnan hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvä yhdyskuntajäte;
- 3) liikehuoneistossa syntyvä yhdyskuntajäte, joka kerätään kiinteistöllä yhdessä 1 ja 2 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa;
- 4) muu yhdyskuntajäte, joka kerätään yhdessä 1–3 kohdassa tarkoitetun jätteen kanssa alueellisessa putkikeräys- tai muussa vastaavassa keräysjärjestelmässä.

Säännöksen 2 momentin mukaan kunnan on lisäksi järjestettävä:

- 1) 1 momentin 1–3 kohdassa tarkoitetussa toiminnassa syntyvän saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuolto;
- 2) asumisessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely;
- 3) maa- ja metsätaloudessa syntyvän vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely, jollei kysymys ole kohtuuttomasta määrästä jätettä.

Kunnalla on jätelain 32 a §:n nojalla lisäksi velvollisuus hyvinvointialueen ja hyvinvointiyhtymän hallinto- ja palvelutoiminnassa syntyvän yhdyskuntajätteen jätehuollon järjestämiseen 31.12.2025 saakka.

4.2.2025

Hyvinvointialue tai hyvinvointiyhtymä kuitenkin voi jätteen haltijana ottaa jätehuollon järjestämisvastuulleen jo ennen siirtymäajan umpeutumista ilmoittamalla siitä kirjallisesti kunnalle vähintään kuusi kuukautta ennen jätehuollon järjestämisen aloittamista.

Kiinteistöittaisen jätteenkuljetuksen järjestäminen

Lähtökohdat

Jätelain 35 §:n nojalla kunnan on huolehdittava siitä, että 32 §:n 1 momentissa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun jätteen kuljetus järjestetään kiinteistön haltijan järjestämästä vastaanottopaikasta 36 tai 37 §:n mukaisesti, jollei 41 tai 41 a §:stä muuta johdu (*kiinteistöittäinen jätteenkuljetus*).

Jätelain 35 §:n nojalla on mahdollista rajatusti poiketa kunnan velvollisuudesta järjestää kiinteistöittäinen jätteenkuljetus. Kunta voi päättää, että sekalaisen yhdyskuntajätteen kiinteistöittäistä jätteenkuljetusta ei järjestetä alueella, jossa on hankalat kulkuyhteydet, vähän jätteen haltijoita tai vähän kuljetettavaa jätettä, jollei kuljetusta ole ympäristö- tai terveyssyistä pidettävä tarpeellisena. Asiasta on tehtävä hallintopäätös.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus

Kunnan järjestämä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on jätelain mukainen pääsääntö. Jätelain 36 §:n 1 momentin mukaan kunnan on järjestettävä kiinteistöittäinen jätteenkuljetus, jollei 37 tai 41 §:stä muuta johdu (*kunnan järjestämä jätteenkuljetus*).

Kunnan vastuu jätteenkuljetuksen järjestämisestä koskee erilliskerättäviä jätelajeja. Erilliskerättäviä kiinteitä yhdyskuntajätteitä ovat biojäte, pienmetallijäte, pakkausjäte (kuitu-, lasi-, metalli- ja muovipakkausjäte) ja muut mahdolliset erilliskerättävät jätelajit. Kunta ei voi päättää näiden jätelajien jätteenkuljetuksen järjestämisestä kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena, joskin kiinteistön haltija voi järjestää erilliskerätyn biojätteen ja pakkausjätteen kuljetuksen jätelain 41 §:n edellytysten täytyessä.

Erilliskerättävän kiinteän yhdyskuntajätteen kuljetus kunnan järjestämänä jätteenkuljetuksena tulee huolehtia lain siirtymäaikojen puitteissa. Kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen on tullut siirtyä biojätteen osalta aikaisintaan kahden vuoden ja viimeistään kolmen vuoden kuluessa jätelain muutoslain 714/2021 voimaantulosta eli 19.7.2023 ja 19.7.2024 välisenä aikana. Pakkausjätteiden ja mahdollisten muiden kiinteiden yhdyskuntajätteiden erilliskeräyksen osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen on tullut siirtyä viimeistään 1.7.2023.

4.2.2025

Kuljetusjärjestelmän muuttuminen on tapahtunut suoraan lain nojalla edellyttämättä erillistä hallintopäätöstä.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus ja vastuu jätteen luovuttamisesta

Jätelain 37 §:n 1 momentin nojalla kunta voi päättää, että sen vastuulle kuuluvan sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölaitteen kiinteistöittäinen kuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa. Sekalaisella yhdyskuntajätteellä tarkoitetaan yhdyskuntajätettä, joka jää jäljelle, kun jätteestä on sen syntypaikalla kerätty erilleen jätelajeittain yksilöidyt jakeet.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytyksenä on, että

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Säännöksen 2 momentin mukaan, jos kunta päättää siirtyä kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisajankohdasta, joka voi olla aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä. Kunta voi kuitenkin päättää aikaisemmasta lakkaamisajankohdasta alueella, jolla jätteenkuljetuspalvelua ei ole tarjolla tai sen saatavuus on merkittävästi heikentynyt ja tästä voi seurata roskaantumista taikka haittaa tai vaaraa terveydelle tai ympäristölle.

Säännöksen 3 momentin mukaan kunnan on seurattava ja valvottava kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta koskevan päätöksen täytäntöönpanoa ja sen edellytysten täyttymistä sekä tarvittaessa käsiteltävä jätteenkuljetusta koskeva asia uudelleen.

Jätelain 41 §:n nojalla kiinteistön haltijan on pääsääntöisesti luovutettava kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottoaikaan. Säännöksessä on säädetty myös poikkeuksista, jolloin kiinteistöllä syntynyttä jätettä ei tarvitse esimerkiksi poikkeuksellisen kokonsa tai suuren määränsa vuoksi luovuttaa kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen.

Lisäksi jätelain 41 §:n nojalla kiinteistön haltija voi järjestää erilliskerätyn biojätteen ja pakkausjätteen kuljetuksen, jos kiinteistö ei kuulu erilliskeräysvelvoitteiden tai kunnan jätehuoltomääräysten mukaan kiinteistöittäisen erilliskeräyksen piiriin.

4.2.2025

Jos alueella on käytössä sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen osalta kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus, on kiinteistön haltijan tilattava kuljetus yksityisiltä jätteenkuljetusyrityksiltä.

Erilliskerätyn biojätteen, pakkausjätteen ja muun asumisessa syntyvän jätteen kuljetus

Edellä esiin tuodusti erilliskerätyn biojätteen ja pakkausjätteen keräys järjestetään joko kunnan järjestämänä (erilliskeräysvelvollisuus perustuu lakiin tai jätehuoltomääräyksiin) tai kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.

Jätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen (978/2021, jäteasetus) 17 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän muun biojätteen kuin puutarha- tai puustojätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto.

Yli 10 000 asukkaan taajamassa kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu erilliskeräys jokaiselta kiinteistöltä, jossa on vähintään yksi asuinhuoneisto.

Biojätteen kiinteistöittäinen kuljettaminen on mahdollista korvata kompostoinnilla tai käsittelemällä biojäte muutoin kiinteistöllä jätelain 41 a §:n mukaisesti. Tällöin velvoite liittyä biojätteen kiinteistöittäiseen kuljetukseen ei koske kiinteistöä.

Jäteasetuksen 18 §:n nojalla kunnan on järjestettävä jätelain 49 a §:n mukaisesti yhteistoiminnassa pakkausten tuottajayhteisön kanssa asumisessa syntyvän lasi-, metalli- ja muovi- sekä paperi- ja kartonkipakkausjätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto.

Jäteasetuksen 19 §:n mukaan kunnan on järjestettävä asumisessa syntyvän muun pienikokoisen metallijätteen kuin 18 §:ssä tarkoitetun pakkausjätteen ja mahdollisuuksien mukaan muun pienikokoisen muovijätteen kuin 18 §:ssä tarkoitetun pakkausjätteen erilliskeräys vähintään jokaiselta taajamassa sijaitsevalta kiinteistöltä, jossa on viisi tai useampi asuinhuoneisto.

Kunta voi antaa jätehuoltomääräyksiä sen vastuulle kuuluvan jätteen keräyksestä ja kuljetuksesta. Jätteen kiinteistöittäistä erilliskeräystä koskevilla määräyksillä voidaan velvoittaa jäteasetusta säädettyä laajempaan erilliskeräykseen, jos se on tarpeen erilliskeräysvelvollisuuden toteuttamiseksi. Määräyksillä voidaan myös sallia asetuksessa säädettyä suppeampi erilliskeräys määräajaksi ja korkeintaan viideksi vuodeksi kerrallaan, jos jokin 15 §:n 2 momentin mukaisista erilliskeräysvelvollisuudesta poikkeamisen edellytyksistä täyttyy.

Kiinteistön haltija voi järjestää erilliskerätyn biojätteen ja pakkausjätteen kuljetuksen, jos kiinteistö ei kuulu lain erilliskeräysvelvoitteiden tai kunnan jätehuoltomääräysten mukaan kiinteistöittäisen erilliskeräyksen piiriin.

4.2.2025

Kuljetuksessa on muutoin noudatettava, mitä jätelaisissa säädetään kiinteistöittäisestä jätteenkuljetuksesta.

Jätteenkuljetuksesta päättäminen ja siirtymäajat

Koska jätelain 32 §:n mukaisen sekalaisen yhdyskuntajätteen ja saostus- ja umpisäiliölietteen jätehuollon järjestäminen on kunnan vastuulla, on kunnan varmistuttava jätteenkuljetuspalveluiden saatavuudesta, laadukkuudesta ja toimivuudesta sekä silloin, kun se itse vastaa jätteenkuljetuksen järjestämisestä, mutta myös silloin, kun jätteenkuljettajan valinta jätetään kiinteistön haltijan päätettäväksi. Sen vuoksi kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytyksiä on lailla täsmennetty.

Edellytysten täsmentyessä jätelain 149 §:ssä on edellytetty, että sellaisen kunnan, jossa oli aiemmin järjestetty jätteenkuljetus sopimusperusteisena jätteenkuljetuksena, oli tarkasteltava jätteenkuljetuksen järjestämistä uusien edellytysten perusteella ja tehtävä päätös viimeistään 1.5.2013 mennessä. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Koska erilliskeräysvelvoitteita on edelleen jätelain muutoksen myötä täsmennetty, tulee biojätteen ja pakkausjätteen sekä muun pienikokoisen metallijätteen ja mahdollisen muun pakkausjätteen kanssa samaa materiaalia olevan jätteen kiinteistöittäisessä keräyksessä siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen kunnissa, joissa erilliskerättyjen jätteiden kuljetus on aiemmin järjestetty kiinteistönhaltijan järjestämänä kuljetuksena. Kunnan järjestämään kuljetukseen on tullut siirtyä biojätteen kuljetuksessa viimeistään 19.7.2024 sekä muiden kiinteiden yhdyskuntajätteiden (esim. pakkausjätteet) kuljetuksessa viimeistään 1.7.2023.

Lopuksi

Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksella ei ole kattavaa tietoa siitä, millä tavalla sen toimialueella sekalaisen yhdyskuntajätteen, saostus- ja umpisäiliölietteen sekä muiden jätteiden jätteenkuljetus on jätehuoltoviranomaisten toimialueilla järjestetty. ELY-keskus pitää tärkeänä, että sen toimialueella sijaitsevat kunnat sekä kuntien yhteiset jätehuoltoviranomaiset saattavat tilanteen mahdollisimman pian lainmukaiseen tilaan. ELY-keskus pyytää erillisellä selvityspyynnöllä selvitystä jätteenkuljetusjärjestelmien tilanteesta toimialueensa kunnissa.

4.2.2025

EPOELY/448/2024

Lisätietoja asiasta antavat tarvittaessa ryhmäpäällikkö Päivi Karttunen (puh. 0295 027 824, paivi.karttunen@ely-keskus.fi) ja juristi Maria Hakala (puh. 0295 027 085, maria.hakala@ely-keskus.fi).